

Lubomír Nový (15. 4. 1930, Třebíč – 15. 11. 1996, Brno)

Profesor Lubomír Nový patřil k předním osobnostem naší filozofie, měl četné kontakty s filozofií francouzskou a německou, byl autorem několika knižních monografií a řady pronikavých studií. Znali jsme ho jako náročného učitele, vysoce poučeného znalce evropské (zejména francouzské) a české filozofie, jako vášnivého debatéra, který miloval diskuse a vedl své žáky k tomu, že ke skutečnému zaujetí stanoviska je především zapotřebí znalostí. Učili se od něj slušnému, přímému a otevřenému způsobu jednání, schopnosti vyslechnout jiné názory, vzácnému daru tolerance, která ale zná hranice, brání se proti zneužití a odmítá aroganci, fundamentalismy a fanatismy. Byl i oblíbeným a vyhledávaným společníkem, který se dokázal upřímně bavit a vytvářet příjemnou atmosféru.

Za své postoje a publikace v šedesátých letech musel odejít z katedry filozofie a v oně příliš dlouhé době sedmdesátých a osmdesátých let nesměl přednášet ani publikovat. Když se po roce 1989 stal znovu vedoucím katedry filozofie na Filozofické fakultě, mohli jsme ocenit jeho koncepční myšlení, neutuchající organizátorskou energii, schopnost vytvářet příznivé ovzduší, inspirovat a spojovat zájmy svých spolupracovníků, způsob, jakým navazoval mnohdy zprávanými nitky dřívějších významných kontaktů a vytvářel nové, jak se dokázal pozoruhodným způsobem vrátit k masarykovskému tématu, které ostatně snad ani nikdy neopustil. Filozofická fakulta a její katedra filozofie mu byla v mnohém ohledu vším, prožil na ní chvíle dobré i zlé a jejího vnitřního ducha významným způsobem pomáhal spoluvytvářet.

Byl nesporně jedním z nejvýznamnějších filozofů nejen na brněnské univerzitě, filozofem neklidné doby a pro neklidnou

dobu. Tváří v tvář několika převratným změnám, které výrazně ovlivnily jeho životní dráhu, vycházel z hlubokého přesvědčení, že kdo chce zůstat sám sebou, musí být neustále jiným, musí mít odvalu vystupovat proti hotovým pravdám, neoprávněným jistotám, myšlenkové lenosti a mravní lhostejnosti.

Byl filozofem řádu a řádovosti světa. V proudu krutých historických zkušeností a střetnutí, v pluralitě vizí světa a představ o tom, co je dobré a zlé, byl přesvědčen, že je nutný omezeně lidský řád. Těžce se k němu propracováváme, vynořuje se nám z našich zkušeností, zápasů a komunikace. Nazýval ho emergentním univerzalismem. Je mnoho rozmanitých názorů, životních postojů, ale, jak říkal, přes některé věci, pravidla a hodnoty nejede vlak. Byl mistrem sevřeného a hutného vyjadřování, plným tvůrčí energie, nápadů a námětů, přesvědčeným, že se v našem životě bez filozofie neobejdeme. Nebyla to však po-

výšenecká sebejistota, byla to neustálá pochybnost o smyslu a mezích filozofie a filozofování, úsilí nalézt cestu filozofie pro

všední den k člověku jako cestu člověka k filozofii a cestu člověka k člověku.

Jan Zouhar

Dvojitě výročí doc. RNDr. Jana Šupky (15. 1. 1931 – 16. 12. 2011)

Letos si připomínáme půlkulatá výročí narození i úmrtí významného didaktika geografie docenta Jana Šupky. V tomto roce by se Jan Šupka dožil 85 let.

Po absolvování Pedagogické fakulty MU v roce 1953, obor přírodopis – chemie – zeměpis, nastoupil svoji učitelskou kariéru jako učitel Gymnázia Mikuláše Koperníka ve slezském Bilovci. Přestože se v roce 1959 vrátil do rodného Brna na Pedagogický institut (v roce 1964 byl institut transformován na Pedagogickou fakultu Univerzity J. E. Purkyně), na Bílovec a svoje působení na gymnáziu nikdy nezapomněl a často na tuto dobu vzpomínal.

Na Pedagogické fakultě MU se zpočátku pod vedením zakladatele moderní české „metodiky zeměpisu“ prof. O. Tichého zaměřoval především na didaktiku geografie, teorii a praxi geografického vzdělávání a koncepční otázky profesní přípravy učitelů zeměpisu. Ve své samostatné výzkumné činnosti se věnoval výchově k životnímu prostředí, regionálnímu principu, formování osobnosti učitelů zeměpisu a dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků.

Během svého téměř čtyřicetiletého působení na PdF MU byl nucen reagovat na mnoho změn. Změny školského systému a učitelské přípravy několikrát ovlivnily i změnu názvu vysoké školy, fakulty a katedry. Měnila se délka, obsah a rozsah studia učitelství, jeho zaměření a četnost aprobačních skupin. Stejně bouřlivě se proměňoval také název oboru, v němž se profiloval. Jeho posluchači studovali metodiku zeměpisu, později teorii

vyučování zeměpisu, didaktiku zeměpisu a didaktiku geografie.

Celou svou vysokoškolskou kariéru usiloval o to, aby budoucí učitelé zeměpisu na základních a středních školách byli dobře připraveni pro své náročné povolání nejen odborně, ale i didakticky. Za svou publikační a přednáškovou činnost byl v roce 1996 oceněn Bronzovou medailí MU.

Jan Šupka byl rovněž propagátorem zeměpisných soutěží, kterých se aktivně zúčastňoval v porotách, a napomáhal tak talentovaným žákům a studentům oboru geografie. V roce 1998 byl rovněž u zrodu Zeměpisné olympiády, která i jeho zásluhou dostala svoji celostátní podobu a dodnes je zařazena do soutěží podporovaných MŠMT ČR.

Byl autorem či spoluautorem více než stovky vědeckých prací i studijních textů z didaktiky geografie. Autorsky se spolupodílel na přípravě dvou vysokoškolských učebnic didaktiky geografie (1980 a 1993/1994), které jsou dosud jediným uceleným dílem pojednávajícím o geografickém vzdělávání v Česku. Svůj význam dodnes neztratily jeho práce o terénní výuce v zeměpisu, problémovém vyučování a učení v zeměpisu a texty týkající se cílů a obsahů geografického vzdělávání.

Dlouhodobě udržoval osobní kontakty s odborníky v zahraničí. Přínosem pro celé jeho pracoviště byla spolupráce s didaktiky geografie na Univerzitách v Greifswaldu a v Drážďanech. Vyvrcholením těchto snah byly výměny učitelů a studentů, kteří na těchto pracovištích měli možnost představit